

ZMĚNA SYSTÉMU SPECIALIZAČNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

(k zákonu č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta)

Stanislav KONŠTACKÝ

Katedra všeobecného lékařství a urgentní medicíny Vojenské lékařské akademie J. E. Purkyně, Hradec Králové

Souhrn

V únoru tohoto roku došlo ke schválení zákona č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta. Tento zákon zásadně změní systém vzdělávání po absolvování lékařské fakulty – prodlouží se průprava k získání odbornosti a co výrazně odlišuje tuto novou normu od předchozí vyhlášky o zdravotnických pracovnících a jiných pracovnících ve zdravotnictví je skutečnost, že byly zrušeny atestace II. stupně. V zákonu jsou vymezeny základní pojmy, kdy vzdělávání provádějí pracoviště s akreditovaným zdravotnickým magisterským programem, který získala na základě podmínek vydaných ministerstvem zdravotnictví a akreditaci udělilo ministerstvo školství. Specializační vzdělávání je pak přípravou na výkon povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta.

Klíčová slova: Zdravotnictví; Systém postgraduálního vzdělávání; Specializační vzdělávání; Zákon č. 95/2004 Sb.

A Change in the Vocational Training System

(Law no. 95/2004 of the Digest concerning the conditions for acquiring and acknowledging professional qualification for the occupations of physician, dentist and pharmacist)

Summary

In February of this year Law no. 95/2004 of the Digest concerning the conditions for acquiring and acknowledging professional qualification for the occupations of physician, dentist and pharmacist was approved. This law essentially changes the system of education after graduation from a medical faculty. The training for acquiring professional qualifications will be extended. Second specialty postgraduate degrees have been cancelled. This means a significant difference in the new standard from the previous one concerning medical workers and other health service workers. This law defines the basic terms by which education is carried out at workplaces with an accredited medical master's programme. The workplaces were given this programme based on conditions issued by the Ministry of Health and they were granted this accreditation by the Ministry of Education. Vocational training is training for the occupations of physician, dentist and pharmacist.

Key words: Health service; Postgraduate education system; Vocational training; Law no. 95/2004 of the Digest.

Novým termínem, který uvedený zákon zavádí, je způsobilost k výkonu zdravotnických povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta, která zahrnuje:

- A) odbornou způsobilost
- B) zdravotní způsobilost
- C) bezúhonnost

Odbornou způsobilost k výkonu povolání získává lékař absolvováním nejméně šestiletého prezenčního studia v akreditovaném zdravotnickém ma-

gisterském studijním programu všeobecné lékařství. Specializovaná způsobilost se získává úspěšným ukončením specializačního vzdělávání atestační zkouškou v příslušném specializačním oboru.

Specializační vzdělávání se uskutečňuje při výkonu lékařského povolání podle vzdělávacích programů jednotlivých specializačních oborů (ministerstvo zdravotnictví je uveřejňuje ve svém věstníku).

Vzdělávacím programem je stanovena celková délka, rozsah a obsah přípravy, zejména délka odborné praxe.

U studentů a absolventů doktorského studijního programu se započítává do specializačního vzdělávání část tohoto studia, pokud odpovídá minimálně polovině stanovené týdenní pracovní doby a pokud odpovídá obsahem a rozsahem příslušnému vzdělávacímu programu.

Do specializačního vzdělávání lékaře se započítává i odborná praxe v jiném oboru, pokud je součástí příslušného vzdělávacího programu, a rovněž i praxe v cizině, za stejných podmínek jako v předchozím případě. Specializační vzdělávání může být přerušeno (pracovní neschopností, mateřskou dovolenou, vojenskou činnou službou apod.), ale nemůže být zkráceno.

V souladu s § 142b a 143 zákoníku práce je specializační vzdělávání zvyšováním kvalifikace.

Přerušením výkonu povolání lékaře zůstává získaná odborná i specializovaná způsobilost nedotčena, pouze pokud je toto přerušení delší než 5 let v průběhu předcházejících 6 let, je dotčený lékař povinen po skončení této doby se doškolit v délce nejméně 60 pracovních dní na pracovišti pod vedením lékaře s příslušnou specializovanou způsobilostí.

U zubního lékaře platí obdobné podmínky s následujícími odlišnostmi:

Odbornou způsobilost k výkonu povolání získává absolvováním nejméně pětiletého prezenčního studia v akreditovaném magisterském studijním programu:

- A) zubní lékařství,
- B) stomatologie, pokud bylo zahájeno nejpозději v akademickém roce 2003/2004.

Podmínky pro samostatný výkon povolání zubního lékaře: absolvování magisterského studijního programu a odborné praxe ve zdravotnickém zařízení v minimální délce 36 měsíců pod vedením lékaře, který je způsobilý k samostatnému výkonu povolání zubního lékaře a má minimálně 5 let praxe v oboru. Opět jsou stanoveny podmínky při kratší pracovní době než v plném úvazku a možnosti započtení praxe, pokud zubní lékař pracoval v cizině.

Stejně podmínky jako u lékařů platí i při přerušení praxe.

Specializovanou způsobilost zubního lékaře pak lze získat v oborech **Ortodoncie** nebo **Orální a maxilofaciální chirurgie**.

Specializační vzdělávání zubních lékařů probíhá na akreditovaných pracovištích a ve vzdělávacích zařízeních.

Vzdělávací program stanovuje celkovou délku, rozsah a obsah přípravy, zejména délku povinné praxe v oboru, včetně doplňkové praxe a typu pracoviště, na kterém praxe probíhá.

Zákon rovněž stanovuje všechny podmínky pro získání **odborné a specializované způsobilosti** pro výkon práce farmaceuta.

Zdravotní způsobilost zjišťuje a lékařský posudek o zdravotní způsobilosti vydává registrující praktický lékař. Seznam nemocí, stavů nebo vad, které vylučují zdravotní způsobilost k výkonu povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta, nebo umožňují tuto práci s podmínkou, stanovuje prováděcí právní předpis.

Za bezúhonného pro účely tohoto zákona je považován ten, kdo nebyl pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin nebo za trestný čin spáchaný z nedbalosti v souvislosti s poskytováním zdravotní péče.

Co se změní pro vojenské lékaře v souladu s tímto zákonem?

Průprava podle předchozí normy bude probíhat do atestace v roce 2005 (promoční termín 2002). Všichni další lékaři, kteří jsou již v průpravě ve vojenských nemocnicích, se v současné době budou řídit upravenou náplní podle zákona č. 95/2004 a tudíž atestační zkoušku budou absolvovat po ukončení specializační přípravy v délce minimálně 4 roků.

Specializační příprava pro lékaře specializující se v oboru **Praktický lékař pro dospělé** bude následující:

a) povinná praxe v oboru:

- 18 měsíců v ordinaci akreditovaného praktického lékaře-školitele;
 - 15 měsíců úvodní povinné praxe na lůžkovém interním oddělení;
 - 6 měsíců chirurgie, ortopedie, ARO (lůžková oddělení a ambulance);
 - 5 týdnů psychiatrie (lůžkové oddělení + týden psychoterapie);
 - 5 týdnů neurologie (lůžkové oddělení a ambulance);
1. 2 měsíce pediatrie (lůžkové oddělení a ambulance);

b) povinná doplňková praxe v dalších oborech:

- 1 měsíc porodnictví a gynekologie;
- 3 týdny otorinolaryngologie
(1 týden intenzivní kurz + 2 týdny praxe);
- 3 týdny oftalmologie
(1 týden intenzivní kurz + 2 týdny praxe);
- 1 měsíc dermatologie
(1 týden intenzivní kurz + 3 týdny praxe);
- 3 týdny hygiena a epidemiologie
(1 týden intenzivní kurz + 2 týdny praxe);
- 2 týdny rehabilitace.

Dále jsou ještě doporučeny doplňkové praxe v pracovním lékařství, gerontologii a onkologické prevenci.

Zákon stanovuje minimální dobu na získání specializované způsobilosti, která je u praktických lékařů pro dospělé 4 roky bez započtení řádných dovolených, takže ve skutečnosti je průprava prodloužena na 4,5 roku. U vojenských lékařů se pak tato doba prodlouží ještě o kurzy pro splnění podmínek vojenskoodborných a jazykové přípravy, tedy celkem na 5 let.

Podle doporučení IPVZ a předních odborníků v oboru je nutné provádět nemocniční praxi v zdravotnických zařízeních s neselektovaným příjmem, která budou ke specializační přípravě akreditována.

Vzhledem k požadavku, aby praxe u praktických lékařů probíhala na akreditovaných pracovištích, bude nutné požádat o akreditaci některých lékařů pracujících na posádkových ošetrovnách.

Centrálně zpracovaný návod, jak o tuto akreditaci žádat, obdrží náčelníci posádkových ošetřoven. Lékaři musí splňovat odborné požadavky a rovněž pracoviště musí mít patřičné materiální vybavení. Jinak budou praxe probíhat v civilních ambulancích akreditovaných lékařů.

Pro informaci je nutno dodat, že zákonem číslo 95/2004 byl stanoven i obor **Rodinné lékařství**, jehož specializační příprava je stanovena v délce 6 let.

Nový systém přípravy přiblíží způsob vzdělávání našich lékařů a farmaceutů k systému existujícímu v Evropské unii.

Korespondence: Plk. MUDr. Stanislav Konšťáček, CSc.

Katedra všeobecného lékařství a urgentní medicíny

Vojenská lékařská akademie J. E. Purkyně

Třebešská 1575

500 01 Hradec Králové

e-mail: konstacky@pmfhk.cz

Do redakce došlo 18. 3. 2004